

โครงการพัฒนาการเกษตรหมู่บ้านศิลปาชีพนิคมสร้างตนเองสุคีริน (บ้านเล็กในป่าใหญ่) จ.นราธิวาส

1. ความเป็นมา/พระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกร และสมาชิกนิคมสร้างตนเองสุคีริน ที่วัดโต๊ะโม๊ะ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2537 ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการก่อตั้งหมู่บ้านศิลปาชีพ สำหรับบุตรหลานสมาชิกนิคมฯ และกลุ่มศิลปาชีพที่มีความสนใจ ให้มีที่อยู่อาศัยประกอบอาชีพมีรายได้มั่นคง โดยโครงการนี้จัดที่ดินทำกินที่บ้านไอร์ปาโจ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 200 ไร่ ให้เกษตรกรจำนวน 50 ครอบครัวๆ ละ 3 - 5 ไร่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริ ให้ดำเนินการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับแต่ละครอบครัวอย่างผสมผสานและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การสนองพระราชดำริ/การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ดำเนินการทดสอบและพัฒนาการเกษตรแบบผสมผสานโดยนำผลงานที่ผ่านการวิจัยแล้วไปถ่ายทอดเทคโนโลยีในลักษณะการทดสอบและพัฒนาไปสู่พื้นที่เป้าหมาย ในรูปแบบระบบการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ และเพิ่มทักษะให้แก่เกษตรกร เพื่อคุณภาพชีวิต รายได้ และเป็นอาชีพที่มั่นคงต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

1. เพื่อจัดตั้งหมู่บ้านศิลปาชีพ จัดที่ดินทำกินให้สมาชิกศิลปาชีพที่ยากจน เข้าอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในโครงการฯ ครอบครัวละ 3 ถึง 5 ไร่
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกจัดนำผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพต่างๆ และมีความรู้ทักษะฝีมือด้านศิลปาชีพ
3. เพื่อยกระดับรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มสมาชิกให้ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้
4. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สมาชิกสามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมั่นคง ควบคู่กับการทำศิลปาชีพ

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

เพื่อพัฒนาและส่งเสริมระบบการเกษตรแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สมาชิกหมู่บ้านศิลปาชีพฯ สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างมั่นคง มีผลผลิตบริโภคในครอบครัวและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

4. พื้นที่เป้าหมาย

4.1 พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

บ้านไอร์ป่าโจ หมู่ที่ 1 ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

4.2 พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

บ้านไอร์ป่าโจ หมู่ที่ 1 ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

5. หน่วยงานรับผิดชอบ

5.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

- กรมวิชาการเกษตร

5.2 หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส

- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา

6. งบประมาณ

6.1 งบประมาณกิจกรรมวิชาการเกษตร

ในปีงบประมาณ 2553 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 55,000 บาท

6.2 งบอื่นๆ (ระบุ)

ไม่มี

7. ผลการดำเนินงาน

7.1 กิจกรรม ศึกษา/ทดสอบ

ไม่มี

7.2 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

7.2.1 แปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต

(1) งานพัฒนาการปลูกพืช

งานพัฒนาการปลูกพืชผักอนามัยสำหรับบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้ สมาชิกในโครงการฯ ได้มีการปลูกพืชผักในบริเวณที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ทำให้มีผลผลิตพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

งานพัฒนาการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ สมาชิกในโครงการฯ ได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาสวนไม้ผลตามคำแนะนำ ไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ เงาะ, มังคุด, ลองกอง ฯลฯ ทำให้สมาชิกในโครงการฯ มีผลผลิตไม้ผลไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้

งานพัฒนาการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล สมาชิกในโครงการฯ ได้มีการปลูกพืชแซมในสวนไม้ผล ได้แก่ ถั่วและสับปะรด และได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาพืชแซมตามคำแนะนำ ทำให้สมาชิกในโครงการฯ มีผลผลิตถั่วและสับปะรดไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายทำให้เกิดรายได้

(2) งานพัฒนาการเพาะเห็ด

งานเพาะเห็ดเพื่อบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม โดยได้สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเพาะเห็ด และได้สนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการซ่อมแซมโรงเรือนเพาะเห็ดแก่สมาชิกในโครงการฯ ทำให้สมาชิกในโครงการฯ มีผลผลิตเห็ดไว้บริโภคในครัวเรือน และสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้แล้วสมาชิกในโครงการฯ ยังมีการผลิตและจำหน่ายในรูปก้อนเชื้อเห็ดซึ่งช่วยให้มีรายได้ช่องทางหนึ่ง

(3) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรของสมาชิกไม่แน่นอน บางช่วงมีมากไม่สามารถจำหน่ายได้หมดในพื้นที่ แต่ก็ยังมีไม่มากพอที่จะส่งไปจำหน่ายในพื้นที่อื่นหรือต่างอำเภอ หรือในบางช่วงที่ไม่มีแม่ค้ามารับซื้อผลผลิต จากปัญหาข้างต้นจึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเป้าหมาย คือ ส่งเสริมให้สมาชิกในโครงการฯ ได้รวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้มีการอบรมให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการใช้เครื่องมือและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรแก่สมาชิกในโครงการฯ โดยมีการแปรรูปกล้วยเป็นกล้วยอบ แปรรูปสับปะรดเป็นไวน์สับปะรด และแปรรูปเห็ดเป็นแหนมเห็ด ไส้กรอกเห็ด และเห็ดปรุงรส

7.2.2 การฝึกอบรม

ได้ดำเนินงานโครงการฯ โดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษา พืชผัก ไม้ผลเศรษฐกิจ พืชแซมในสวนไม้ผล การเพาะเห็ด การแปรรูปผลผลิต แก่เกษตรกรในโครงการฯ มีเป้าหมายจำนวน 30 ราย รวมทั้งได้มีการติดตามให้คำแนะนำ เป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

7.2.3 การผลิตสื่อ/โสตทัศนูปกรณ์

ไม่มี

7.2.4 การจัดนิทรรศการ

ไม่มี

7.3 กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

ไม่มี

7.4 กิจกรรมประสานงาน ติดตามและประเมินผล

ไม่มี

8. ปัญหา/อุปสรรค

1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ
2. ยานพาหนะที่จะใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ
3. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น โรคพืช กีฏวิทยา และปฐพีวิทยา

ภาพที่ 1 กิจกรรมภายในหมู่บ้านศิลปาชีพนิกมสร้างตนเองสุคีริน